

ГРАД ТРЕБИЊЕ

**ЏЕНДЕР АКЦИОНИ ПЛАН ГРАДА ТРЕБИЊА ЗА ПЕРИОД 2020. ДО 2024.
ГОДИНЕ**

ОКТОБАР, 2023. године

I Увод

Равноправност полова - основни појмови:

Људска права

У правном смислу, укључују признавање права (од стране законодавне власти), уживање права (преко институција извршне власти) и заштиту права (од стране правосуђа). Људска права су универзална, представљају суштинско обиљежје правне државе и централно вриједносно језгро свих уставних одредби.

Гендер (род) / Gender

Друштвено условљене разлике између жена и мушкараца које су, за разлику од биолошких и физиолошких разлика, научене, промјенљиве и зависе од различитих фактора: културе, религије, друштвеног и политичког уређења, економске ситуације, класе, старосне доби, етничке припадности итд.

Родна једнакост

Једнакост између мушкараца и жена подразумијева једнака права, одговорности и могућности. Једнакост не промовише идентичност мушкараца и жена, већ уважава њихово право на различитост. Једнакост значи и заштиту специфичности, односно разлика међу људима.

Родна равноправност

Равноправна видљивост, оспособљеност и учешће полова у свим видовима јавног и приватног живота. Сва људска бића треба да буду равноправна пред законима и да имају слободу и могућност равноправно учествовати у активностима једног друштва, јавној и приватној сфери, без ограничења родним улогама, и да од тих активности равноправно дијеле добробит. Равноправност полова је у супротности са неравноправношћу полова, а не са различитошћу полова.

Дискриминација по основу пола/рода /

Привилеговање, искључивање или ограничавање засновано на полу/роду, због којег се појединкама/цима отежава или негира признање, уживање или остваривање људских права и слобода. Може бити директна или индиректна.

Родни мејнстриминг

Уградња приоритета и потреба жена и мушкараца у све законе, стратегије, планове, програме и акције друштва, ради постизања једнакости и

равноправности полова, узимајући у обзир, на нивоу планирања, посљедице које ће ове акције имати на жене и мушкарце. „Gender mainstreaming“ као термин је уведен у употребу доношењем Пекиншке декларације и платформе за акцију, на Четвртој свјетској конференцији о женама (Пекинг, 1995.). Многе државе су споразумно усвојиле gender mainstreaming као важну глобалну стратегију за постизање равноправности полова. У ту сврху, потребно је да се питања равноправности полова схвате као међусобно уважавање, подршка и сарадња свих жена и мушкараца на добробит цијелог друштва.

Родно сљепило

Игнорисање или одбијање да се призна постојање дискриминације по основу пола или потребе за уважавањем гендер/родне перспективе у планирању и активностима.

Родно разврстани подаци

Прикупљање и разврставање статистичких података по полу, које омогућава податке за социо-економску гендер/родну анализу по различитим областима.

Родна процјена утицаја

Испитивање политика, програма, закона, планова и активности како би се видјело на који начин ће они утицати на жене и на мушкарце; сврха гендер/родне процјене утицаја је елиминисање дискриминаторних ефеката и промовисање равноправности полова.

Родно одговорни буџети

Третирање и узимање у обзир гендер/родне димензије у буџетирање. Системско увођење принципа једнакости и равноправности полова у процес планирања, извршења и контроле јавних буџета. Буџет као јавни инструмент провођења закона, политика и стратегија власти мора бити усмјерен на грађане и грађанке као крајње кориснике. Да би се обезбиједила ефикаснија и праведнија расподјела средстава, јавни буџети, од државног до локалног нивоа власти, морају идентификовати и уважавати потребе и приоритете различитих група жена и мушкараца. Увођење равноправности полова у све фазе буџетског процеса саставни је дио међународних и домаћих правних и институционалних стандарда за равноправност полова. Иницијативе које се проводе на глобалном, регионалном и националном нивоу како би јавни буџети имали гендер (родну) компоненту.

Родно осјетљиви језик

Употреба политички коректног језика који промовише равноправност полова и тиме избјегава употребу дискриминаторних форми у порукама које прима шира јавност у циљу остваривања равноправности полова као људских права у језику. Навођење професија, звања и титула жена у мушком роду је експлицитна дискриминација.

II Правни и институцијални оквир за равноправност полова

Обавезујући међународни правни акт је **УН Конвенција о укидању свих облика дискриминације жена** из 1979. године (CEDAW), коју је БиХ потписала 01.09.1993. године. Босна и Херцеговина је обавезна периодично извјештавати УН Комитет за укидање дискриминације жена о испуњавању обавеза из ове Конвенције. За Републику Српску извјештавање врши Гендер Центар Републике Српске (Центар за једнакост и равноправност полова је стручна служба Владе Републике Српске,). На основу ових извјештаја, Комитет даје Закључне коментаре и препоруке за земљу чланицу, по којима је дужна поступати и извијестити о предузетим мјерама.

У Републици Српској је 2019. године усвојен Закон о измјенама и допунама закона о заштити од насиља у породици¹, који је ступио на снагу 2020. године. Њиме је подигнута заштита жртве на виши ниво, чиме је Закон додатно усклађен са Истанбулском конвенцијом. Овим посљедњим измјенама све радње насиља у породици квалификују се као кривично дјело, због чега се починилац насиља гони искључиво примјеном одредаба Кривичног законика. Законом су успостављени одређени институти као што су право на лице од повјерења, процјена ризика, доношење локалних протокола, формирање група за координацију и сарадњу на локалном нивоу, обавјештавање жртве о свим правима у првом контакту са институцијама и хитност у руковању.

Домаћи правни оквир чини **Закон о равноправности полова**, усвојен 2003. године, који представља најважнији инструмент за развијање свијести о питањима равноправности полова и увођења принципа равноправности полова у јавне политике и прописе. Ради једноставније примјене у пракси, те усклађивања са међународним стандардима и директивама из ове области, у 2009. години, усвојен је Закон о измјенама и допунама Закона о равноправности полова, након чега је усвојен Пречишћени текст Закона, објављен у „Службеном гласнику БиХ“, број 32/10.

¹ „Службени гласник Републике Српске”, број 84/19

Остали релевантни документи

1. Пекиншка декларација и платформа за акцију (1995.)
2. Конвенција Савјета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици и Препорука СЕ Рец (2002)5.
3. Препорука СМ/Рец (2007)17 Комитета Министара Савјета Европе „ Стандарди и механизми за равноправност полова“
4. Резолуција Савјета Европе 1860 (2012) "Унапређење женских права широм свијета"
5. Резолуција Савјета безбједности УН-а 1325 – Жене, мир и безбједност" (УНСЦР 1325);
6. GAP ViH – Гендер акциони план Босне и Херцеговине за период 2018. – 2022.

Правни оквир за израду Гендер акционог плана Града Требиња

Скупштина Града Требиња је, на приједлог градоначелника, на сједници одржаној 22.07.2020. године усвојила Одлуку о приступању изради Акционог плана за равноправност полова Града Требиња. У образложењу донесене Одлуке наведено је да је „Законом о равноправности полова у Босни и Херцеговини прописана је обавеза свих нивоа власти, па тако и јединица локалне самоуправе, да предузму одговарајуће и потребне мјере ради спровођења одредаба прописаних овим Законом и Гендер акционим планом Босне и Херцеговине, чиме је предвиђено и доношење Акционог плана за равноправност полова на локалном нивоу. Претходно усвојен Акциони план за равноправност полова Града Требиња 2014-2017 више није на снази, те се приступа изради новог Акционог плана, за период 2020-2024.“

III Анализа родне равноправности у граду Требињу

- Укратко о локалној заједници*

Требиње је најјужнији град Републике Српске и Босне и Херцеговине. Налази се у долини ријеке Требишњице, на тремеђи Босне и Херцеговине, Црне Горе и Хрватске, у подножју планине Леотар. Надморска висина урбаног дијела града је око 275 m. Данашња територија Града Требиња заузима простор од 904 km² , док је прије 1992. године општина заузимала површину од 1.176 km² . Дејтонским мировним споразумом 23% територије је издвојено из састава општине Требиње и формирана је нова општина Равно, која је у саставу Федерације БиХ.

Географски положај и рељеф Града Требиња условио је посебне климатске карактеристике погодне за пољопривредну производу, али и за живот људи. На ширем подрушју Града карактеристична су два основна типа климе: медитеранска и брдско-планинска (блага варијанта умјерено-континенталне климе). Варијанта медитеранске и умјерено-континенталне климе је карактеристична за највећи дио

градског простора. Одликују је веома дуга, топла и сушна лjeta и благе, кратке и кишовите зиме. Средња годишња температура ваздуха креће се око 14,5 °C, док се просјечна годишња количина падавина креће од 1600 до 2800 mm. Градску територију одликује обиље топлоте са 260 дана сунца у години и благе, али влажне зиме.

Према подацима из Пописа становништва, на подрушју града Требиња је 2013. године живјело 28.239 становника (9394 домаћинстава), од чега 51% жена и 49% мушкараца. У урбаном дијелу града, насељу Требиње, живи 81% становника. Просјечна величина домаћинства је нешто већа у односу на просјек у Републици Српској и износи 2,99 члана по домаћинству (у РС 2,85 члана по домаћинству). Просјечна густина насељености од 31 становник по km² чине град Требиње једном од рјеђе насељених градова у БиХ (просјечна густина насељености у Републици Српској је 48 становника по km²).

Табела бр. 1: Процјене становништва, основни континенти и индикатори, 2018. - средином године

Град	Укупно	Групе старости						Просјечна старост	Индекс старења
		0-14		15-65		65+			
		број	%	број	%	број	%		
Требиње	28.334	4.227	14.92	18.255	64.43	5852	20.65	43.00	140.84

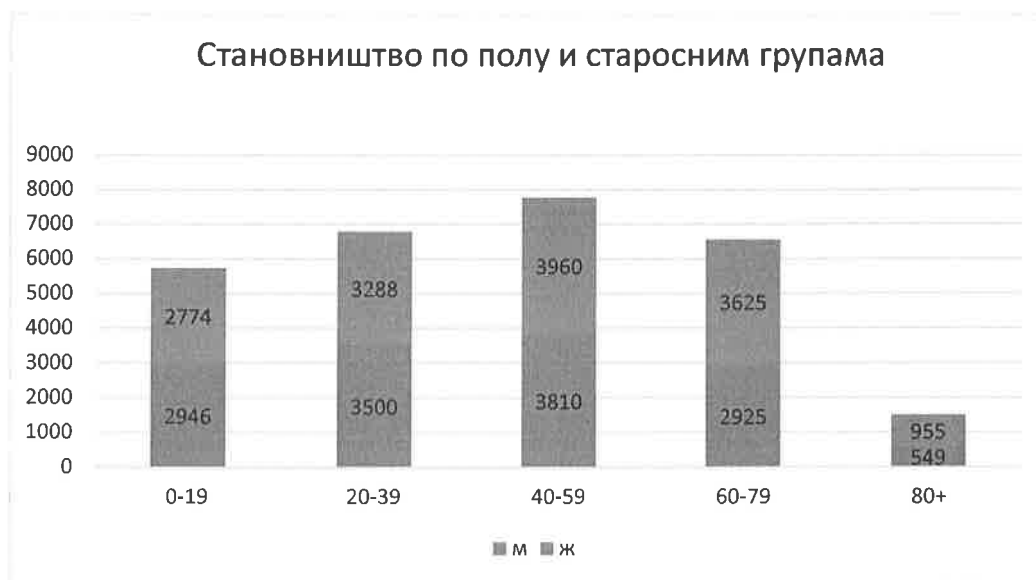
Извор: Републички завод за статистику

*Стратегија развоја Града Требиња 2018-2027.

Демографска гендер карта града Требиња

Просјечна старост становништва Требиња је нешто изнад просјека за Републику Српску углавном захваљујући већој просјечној старости жена у Требињу. Просјечна старост становништва Требиња је 42,2 године (мушкарци 40,46 и жене 43,85), док просјечна старост становништва у Републици Српској износи 41,72 године (мушкарци 40,33 и жене 43,05). Према просјечном броју година становништва, Требиње спада на 39 мјесто од укупно 62 општине у Републици Српској.

Графикон број 1. (извор: Републички завод за статистику)

Према Попису из 2013. године ситуација у погледу брачног статуса када се посматра становништво старо 15 и више година, разврстано по полу, приказано је у наредној табели.

Пол	Укупно	Никад ожењен/удата	Ожењен/удата	Разведен/разведена	Удовица/удовац
Укупно	23982	6799	13737	515	2931
Мушкарци	11546	4055	6824	203	464
Жене	12436	2744	6913	312	2467

Табела 2. Становништво старо 15 и више година према законском брачном стању и полу (извор: Републички завод за статистику – Попис 2013.)

Тренутна позиција/статус жена у сљедећим областима:

- **Спречавање и сузбијање насиља на основу пола, укључујући насиље у породици као и трговине људима**

Према подацима Министарства за људска права и избјеглице БиХ, 52,8% жена, узраста преко 15 година је претрпело неки облик насиља, и то 52,7% у РС и 52,8% у ФБиХ.

Насиље над женама је манифестација традиционално и историјски неједнаких односа моћи између жена и мушкараца, који доводе до доминације и дискриминације мушкараца над женама. Жене и дјевојчице у дубоко

традиционалним друштвима често су изложене озбиљним облицима насиља попут насиља у породици, сексуалног узнемиравања, силовања, принудног брака, те кривичних дијела почињених у име тзв. части, што представља озбиљно кршење људских права жена и дјевојчица и главну препреку остваривања једнакости између жена и мушкараца. Иако су жене и дјевојчице изложене већем ризику од родно заснованог насиља од мушкараца, потребно је напоменути и не смије се занемарити и да мушкарци знају бити жртве насиља у породици.

Према Конвенцији о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици

- „насиље над женама“ означава кршење људских права и облик дискриминације над женама и представља сва дјела родно заснованог насиља која доводе до, односно могу да доведу до, физичке, сексуалне, психичке односно економске повреде односно патње за жене, обухватајући и пријетње таквим дјелима, принуду односно арбитрарно лишавање слободе, било у јавности или у приватном животу;
- „насиље у породици“ означава свако дјело физичког, сексуалног, психичког односно економског насиља до којег дође у породици или домаћинству односно између бивших односно садашњих супружника односно партнера, независно од тога да ли учинилац дијели или је дијелио домаћинство са жртвом.

Град Требиње се не издваја ни позитивно ни негативно по евиденцији дјела насиља на основу пола, укључујући насиље у породици. Када се говори о евидентираним дјелима насиља у породици и родно заснованим насиљем, важно је напоменути, да и поред видљивог помака у подизању свијести по потреби пријављивања дијела, тамна бројка криминалитета је и даље јако висока.

Градска управа има формирану Комисију за друштвени положај жена и равноправност полова при Скупштини града

Градска управа има формирану и радну групу за израду овог Акционог плана именовану од стране Градоначелника

Град Требиње има Стручну савјетницу која у свом опису посла између осталог има надлежности разматрања питања равноправности полова

Град Требиње је спровео Анализу ситуације у области социјалне заштите и инклузије на подручју Града Требиња у којој важно мјесто заузима анализа родне осјетљивости.

Табела 3. Евиденција случајева насиља у породици на подручју града Требиња

Година	Број извршених и пријављених случајева	Пол извршиоца		Жртве насиља			Жртве насиља друга лица (пунољетна дјеца, родитељи, др.сродници)
		М	Ж	Мушкарци	Жене	Малољетна дјеца	
2020.	31	23	8	4	19	8	-
2021.	22	19	3	3	16	3	-
2022.	8	8	-	-	7	1	-

Извор: ЈУ „Центар за социјални рад“ Требиње

- Јавни живот и доношење одлука

Иако је Босна и Херцеговина усвојила читав сет међународних конвенција и закона које с циљем достизања родне равноправности у политичком и јавном животу, управо у овом сегменту, резултати нису још увијек задовољавајући. У граду Требињу, као и у остатку земље, видљив је родни дисбаланс на руководећим позицијама, али и нижим нивоима локалне власти, на позицијама доношења одлука.

Табела 4. Заступљеност жена у радним тијелима Скупштине Града Требиња

Опис	Укупан број чланова	Број чланова жена
Скупштина Града	29	1
Комисија за избор и именовања	5	0
Комисија за буџет и финансије	5	0
Комисија за прописе	5	0
Комисија за вјерска питања	3	0
Комисија за заштиту околине, културног и природног наслеђења	5	0
Комисија за мјесне заједнице	5	0
Комисија за награде и признања	3	0
Комисија за питања младих	5	0
Комисија за заштиту људских права, вpredставке и притужбе грађана	5	0
Комисија за праћење стања у области ПИО	5	1
Комисија за праћење стања здравства и социјалне заштите	5	1

Комисија за равноправност полова	5	3
Етички комисија части	9	1
Савјет за културу	5	3
Савјет за спорт	5	0
Савјет за привреду	5	1

Извор: Скупштина Града Требиња

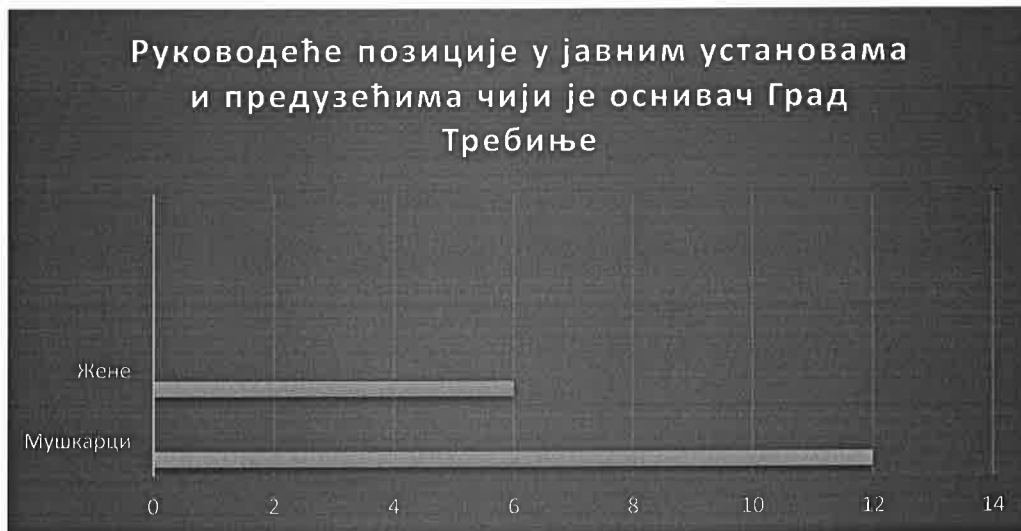
Скупштину Града Требиња, као представничко тијело грађана, чини 29 одборника, од којих су само 1 жена, што износи 3,44%. Поред рада на сједницама, Скупштина Града своје надлежности обавља и путем редовних радних тијела: комисија и савјета. Као што је приказано у Табели 3. заступљеност жена је минимална. Од укупно 16 радних тијела, у 10 радних тијела заступљеност жена је 0 или 1, док од укупно 80 чланова свих радних тијела, само 11 чланова су жене.

Табела 5. Заступљеност жена у Савјетима мјесних заједница

Савјет мјесних заједница	Укупан број чланова	Број чланова жена
Горица	9	0
Хрупјела	7	1
Центар	7	0
Засад	7	2
Доње Полице	7	3
Горње Полице	7	0
Ложиона	7	1
Тини	7	0
Ластва	7	1
Петрово Поље	10	0
Придворци	5	2
Љубомир	5	0
Моско	5	0
Подбрђе	5	0
Величани	5	0
Пољице Попово	5	0
Шума и површ	5	0
Зубци	5	0

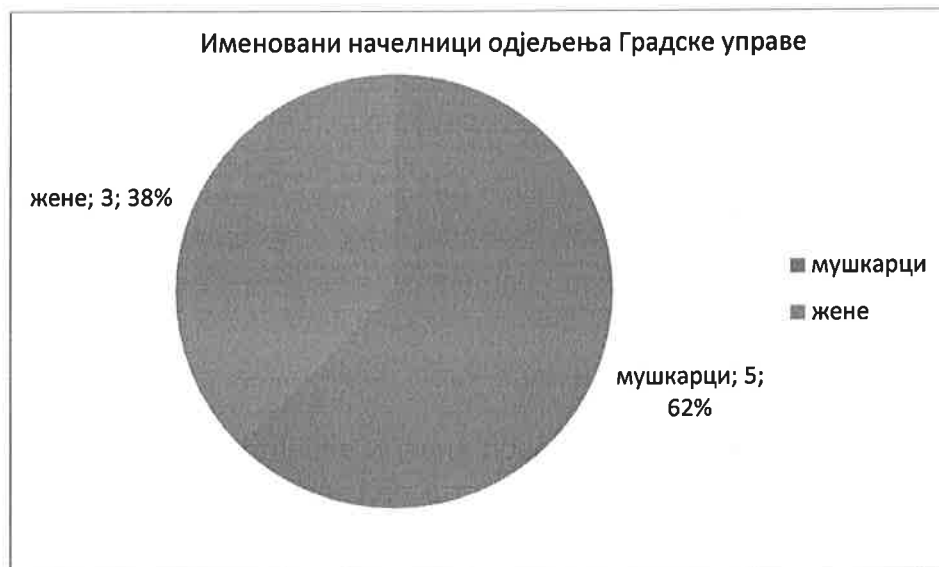
Извор: Скупштина Града

Што се тиче заступљености жена у савјетима мјесних заједница на нивоу града, од укупно 18 мјесних заједница, није забиљежен ни један случај да је предсједник савјета жена, док је и заступљеност жена унутар савјета, минимална.

Графикон 2. Учешће жена у руководећим позицијама у ЈУ и ЈП чији је оснивач Град

Када су у питању јавне установе и јавна предузећа чији је оснивач Град Требиње, ситуација је знатно повољнија. Као што је видљиво у Графикону, од укупно 18. јавних установа и предузећа, 6 жена је на руководећим позицијама.

Графикон 3. Учешће жена на руководећим позицијама у Одјељењима Градске управе

Повољно стање у погледу затупљености жена у Градској управи Требиње огледа се на руководећим мјестима одјељења Градске управе, гдје од укупно 8 именованих начелника одјељења заступљене су 3 жене или 37,5%.

- Рад, запошљавање и приступ економским ресурсима

Према Попису становништва из 2013. године, 85% становништва Требиња чини радно способно становништво, Радну снагу Требиња чини 12.024 становника, или 42,4% становништва, што је више од учешћа радне снаге у становништву Републике Српске (40,1%). Радна снага Требиња се састоји од 34% незапослених (од чега 51% жена) и 66% запослених (од чега 45% жена).

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Укупно	7672	7605	7822	8061	8355
Мушки	4078	4104	4225	4398	4518
Женски	3594	3501	3597	3663	3837

Табела 6. Запослени по полу * Извор: Републички завод за статистику

Према подацима Републичког завода за статистику, у 2018. години, на дан 31.децембар, од укупно 2084 лица која траже запослење у граду Требињу, 1019 су жене.

	2018	2019	2020	2021	2022
укупно	3120	3020	2966	2712	2084
жене	1666	1572	1598	1428	1019

Табела 7 Лица која траже запослење (извор: Завод за запошљавање РС)

Што се тиче структуре запослених у Градској управи Града Требиња, од укупно 223 запослена, 108 су мушкарци и 115 жена или 51,56%.

- Образовање, наука, култура и спорт

Подаци о образовној структури становништва говоре да је становништво Требиња образованије од просјека у Републици Српској. Високо и више образовање има 20% становника старијих од 15 година у Требињу, док високо и више образовање у Републици Српској има 11% становништва. Веома мали проценат становника је без образовања (1% у Требињу, 6% у Републици Српској) или са непотпуним основним образовањем (5% у Требињу и 10% у Републици Српској), од чега 84% жена старије животне доби (преко 70 година).

На подручју града Требиња, организовано је предшколско, основно и средње образовање, а постоје и четири високошколске установе.

Носилац предшколског васпитања у граду је ЈУ за предшколско васпитање и образовање „Наша радост“, у чијем саставу су формирани вртићи на четири локације у граду Требињу, а чији је укупан капацитет 550 дјеце. Поред ове установе у граду је регистрован и Клуб за дјецу „Света Евгенија царица Милица“, капацитета око 70 дјеце.

Школска година	Број објеката (вртића)	Број васпитних група	Број дјеце		
			Укупно	Мушки	Женски
2017/2018	3	17	404	213	191
2018/2019	4	19	422	210	212
2019/2020	4	19	421	219	202
2020/2021	5	21	474	247	227
2021/2022	5	21	454	214	240

- Табела бр. 8 Број и структура дјеце уписане у предшколске установе

Основно образовање ученика у граду организовано је у три основне школе, и то: ЈУ ОШ „Јован Јовановић Змај“, ЈУ ОШ „Вук Караџић“ и ЈУ ОШ „Свети Василије Острошки“. Ученицима поменутих основних школа доступно је и основно музичко образовање у оквиру ЈУ Музичка школа „Требиње“.

	2020			2021			2022		
	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж
Ученици/е	807	442	365	786	431	355	815	443	372
Наставно особље	60	11	49	62	12	50	65	11	54

- Табела бр. 9 Полна структура ученика и наставника у ОШ „Вук Караџић“ Требиње

	2020			2021			2022		
	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж
Ученици/е	650	330	320	652	328	324	663	334	329
Наставно	48	7	41	48	7	41	50	7	13

особље									
--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- Табела бр. 10 Полна структура ученика и наставника у ОШ „Свети Василије Острошки“

	2020/21			2021/22			2022/23		
	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж
Ученици/е	255	107	148	267	131	136	247	110	137
Наставно особље	36	8	28	23	5	18	24	3	20

- Табела бр. 11. Полна структура ученика и наставника у Основној музичкој школи „Требиње“

Носиоци средњег образовања у граду су ЈУ Гимназија „Јован Дучић“, ЈУ „Центар средњих школа“ Требиње, ЈУ Техничка школа Требиње и ЈУ Музичка школа „Требиње“.

- Табела бр. 12 Полна структура ученика и наставника у ЈУ Гимназија „Јован Дучић“ Требиње

	2020/21			2021/22			2022/23		
	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж
Ученици/е	378	153	225	363	145	218	339	130	209
Наставно особље	51	13	38	52	12	40	53	12	41

- Табела бр. 13 Полна структура ученика и наставника у ЈУ Техничка школа Требиње

	2020/21			2021/22			2022/23		
	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж
Ученици/е	377	290	87	371	302	9	360	301	59

Наставно особље	32	18	14	35	19	16	46	19	27
-----------------	----	----	----	----	----	----	----	----	----

- Табела бр. 14 Полна структура ученика и наставника у ЈУ Центар средњих школа Требиње

	2020/21			2021/22			2022/23		
	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж
Ученици/е	481	247	234	480	197	283	489	200	289
Наставно особље	49	8	41	47	6	41	51	8	43
Наставно особље	31	6	25	28	7	21	32	6	26

- Табела бр. 15 Полна структура ученика и наставника у ЈУ Средња музичка школа „Требиње“

	2020/21			2021/22			2022/23		
	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж
Ученици/е	39	8	31	38	8	30	42	9	33

Из претходних табела може се закључити да у школама велику већину наставног кадра чине особе женског пола, а када је ријеч о полној структури ученика средњих школа, евидентно је да у Средњој музичкој школи већину чине ученице, док су оне у ЈУ „Техничка школа“ у великој мањини.

На подручју града дјелују три јавне високошколске установе: Факултет за производњу и менаџмент, Академија ликовних умјетности и Висока школа за туризам и хотелијерство, као и Студијски центар приватног Универзитета за пословни инжењеринг и менаџмент из Бањалуке.

Табела бр. 16 Полна структура студената и професора на Факултету за производњу и менаџмент

	2020/21			2021/22			2022/23		
	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж
Студенти	150	84	66	140	62	78	124	54	70
Наставно особље	14	5	9	14	5	9	15	5	10

Табела бр. 17 Полна структура студената и професора на Академији ликовних умјетности

	2020/21			2021/22			2022/23		
	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж
Студенти	126	52	74	111	47	64	87	37	50
Наставно особље	28	18	10	29	19	10	30	19	11

Табела бр. 18 Полна структура студената и професора на Високој школи за туризам и хотелијерство

	2020/21			2021/22			2022/23		
	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж
Студенти	182	52	130	167	49	118	156	47	109
Наставно особље	17	12	5	5	14	10	4	11	4

Табела бр. 19 Полна структура студената и професора на Универзитету ПИМ, студијски центар Требиње

	2020/21			2021/22			2022/23		
	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж

Студенти	12	3	9	11	4	7	16	5	11
Наставно особље	25	9	16	22	9	13	23	10	13

Подаци показују да се на одређеним факултетима одржава приближно исти број студената посљедњих година, док се на појединим биљежи благи тренд опадања броја студената. Када је ријеч о полној структури студената на требињским факултетима, углавном је уједначен број студената мушког и женског пола, док је једино на Високој школи за туризам и хотелијерство примјетно да већину чине студенти женског пола.

У сљедећој табели приказан је број студената првог циклуса студија, корисника стипендије Града Требиња за претходне три академске године. Евидентно је да је оквирно двије трећине стипендиста женског пола, што указује на чињеницу да ученице по завршетку средње школе чешће уписују студије него средњошколци, те да у студирању постижу боље резултате, с обзиром на то да је Правилником за додјелу стипендија предвиђено да највећи број бодова доноси просјечна оцена на студијама.

Табела бр. 21. Полна структура стипендиста првог циклуса студија

Број студената	2020/21			2021/22			2022/23		
	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж
	98	32	66	99	26	73	100	23	77
	100%	33%	67%	100%	26%	74%	100%	23%	77%

- Здравље, превенција и заштита

Грађани Требиња имају на располагању примарну и секундарну здравствену заштиту. Примарна здравствена заштита је организована путем ЈЗУ „Дом здравља“ Требиње, који своје активности проводи путем својих организационих јединица и то:

- Службу за хитну медицинску помоћ и хитни санитетски превоз;
- Службу породичне медицине;
- Амбуланту за специјалистичке консултације из гинекологије;
- Амбуланту за специјалистичке консултације из педијатрије;
- Службу за стоматолошку здравствену заштиту (превентивна и дјечија, односно општа стоматологија, стоматолошка лабораторија);
- Центар за физикалну рехабилитацију у заједници;
- Центар за заштиту менталног здравља;
- Хигијенско епидемиолошку службу;
- Службу снабдијевања лијековима и медицинским средствима

У систему породичне медицине, према подацима ЈЗУ „Дом здравља“ Требиње, укупно је 30939 лица, од којих су 15.988 особе женског пола, док је 14951 лица мушког пола.

Секундарна здравствена заштита је организована путем ЈЗУ „Општа болница“ Требиње, која својим радом, једним дијелом свог рада, испуњава заштиту на терцијарном нивоу.

Што се тиче здравственог осигурања, Законом о здравственом осигурању прописано је да су сви грађани Републике Српске обухваћени обавезним здравственим осигурањем. Начело обавезности подразумева да су сви грађани обавезно пријављени на здравствено осигурање по неком од основа прописаних Законом.

Коришћење права из обавезног здравственог осигурања условљено је уплаћеним доприносом за здравствено осигурање, изузев за дјецу до 15 година, труднице и породиље до навршене прве године живота дјетета и лица старија од 65 година.

Обавезно здравствено осигурање спроводи Фонд здравственог осигурање Републике Српске, руководећи се начелима солидарности, узајамности и једнакости.

Према подацима Фонда здравственог осигурања Републике Српске – Филијала Требиње, активних осигураника у Требињу је 28009, од којих је 13563 жена, а 14446 мушкараца.

ЦИЉ: Град Требиње је мјесто равноправности полова					
Дугорочни циљ 1: Скупштина Града и Градске службе дјелују за равноправност полова					
Очекивани резултат	Активност	Носилац одговорности	Показатељ напретка у односу на почетно стање	Рок	Извор финансирања
1.1. Повећани капацитети Комисије за равноправност полова	Обуке на тему равноправности полова и дискриминације на основу пола Утврђени инструменти за дјеловање у области равноправности полова унапређени	Џендер центар Владе РС Комисија за равноправност полова	Одржане минимално двије обуке за Комисију за равноправност полова Утврђена методологија за процјену утицаја прописа Утврђена методологија за анализу утицаја плана и буџета	2020.-2024. (у континуитету)	Гендер центар Редован буџет Града Требиња
1.2. Успостављени инструменти за редовну процјену утицаја прописа на равноправност полова	Проведене обуке за кључне комисије и службе Града	Комисија за људска права и слободе	Капацитети надлежних служби Градске управе омогућавају примјену методологије за процјену утицаја прописа и методологије за анализу утицаја плана и буџета	Континуирано	Буџет Града Требиња

ЦИЉ: Заштита дјеце					
Дугорочни циљ 2 : Предшколо васпитање дјеце из породица гдје је евидентирано насиље у породици					
Очекивани резултат	Активност	Носилац одговорности	Показатељ напретка у односу на почетно стање	Рок	Износ и извор финансирања
1.1 Обезбјеђено предшколско васпитање и образовање дјеце из породица гдје је евидентирано насиље у породици	Градска управа Требиње ће обезбиједити средства (за дјецу из породица у којима је евидентирано насиље) ЈУ за предшколско васпитање и образовање „Наша радост“	Градска управа Требиње ЈУ „Центар за социјални рад“	Повећан број дјеце у ЈУ „Наша радост“	2020-2024.	Буџет Града ЈУ „Центар за социјални рад“ Ју „Наша радост“
ЦИЉ: Заштита од сексуалног злостављања на друштвеним мрежама					
Средњорочни циљ 3: Заштита дјевојчица и дјевојака школског узраста на друштвеним мрежама					
Очекивани резултат	Активност	Носилац одговорности	Показатељ напретка у односу на почетно стање	Рок	Износ и извор финансирања

1.1. Подизање свијести младих о начину заштите од злостављања на друштвеним мрежама	<p>Организација предавања у основној и средњој школи</p> <p>Израда и дистрибуција брошуре/</p> <p>Представљање проблема сексуалног злостављања у медијима</p>	<p>Џендер центар Владе РС</p> <p>НВО</p> <p>Школе</p>	Смањен број нежељених злостављања/Повећан број пријава злостављача	Континуирано	<p>Гендер центар</p> <p>Донаторска средства</p> <p>Буџет Града</p>
ЦИЉ: Подршка изградњи Сигурне куће у Требињу					
Дугорочни циљ 4: Сигурна Кућа Требиње					
Очекивани резултат	Активност	Носилац одговорности	Показатељ напретка у односу на почетно стање	Рок	Износ и извор финансирања
1.1. Формирање радне групе за израду Пројекта „Сигурна кућа“	Израда протокола о сарадњи свих релевантних актера за израду Пројекта „Сигурна кућа“	<p>Градска управа Требиње</p> <p>МУП</p> <p>НВО Женски центар ЈУ ЦСР Требиње</p>	Потписивање Протокола о сарадњи	Јонтинуирано	<p>Донаторска средства</p> <p>Влада РС</p> <p>Буџет Града</p>
ЦИЉ: Заштита жена са инвалидитетом					

Средњорочни циљ 3: Бољи положај жена са инвалидитетом у друштву					
Очекивани резултат	Активност	Носилац одговорности	Показатељ напретка у односу на почетно стање	Рок	Износ и извор финансирања
1.1. Подизање свијести о женама са инвалидитетом у друштву	<p>Организација предавања о инвалидности</p> <p>Израда и дистрибуција брошуре</p> <p>Представљање проблема сексуалног злостављања у медијима</p>	<p>Џендер центар Владе РС</p> <p>НВО</p>	<p>Представљање жене са инвалидитетом као активног члана друштва у медијима</p>	<p>Континуирано</p>	<p>Гендер центар</p> <p>Донаторска средства</p> <p>Буџет Града</p>

V Мониторинг и евалуација Гендер акционог плана Града

Основни механизам праћења реализације Гендер акционог плана Града јесте надзор који проводи Комисија за људска права и слободе. Задатак Комисије је да прати активности provedбе, прикупљања информација које су потребне за анализу остварених циљева и резултата и осигурају остварење резултата активности наведених у документу. Надзор над реализацијом пратит ће се организацијом сједница за надзор полугодиње. Комисија ће једном годишње информисати Скупштину и све кључне актере укључене у имплементацију активности о остварени резултатима.

